

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ח' שבט תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות לא.

דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד סעיף ו'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ז' 'ונציר שתי' עד פרק ז' 'ועתה נתבונן'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק א משנה יד עד פרק א משנה יז



"עצת העצות שאני מוסר בשם כל גדולי וצדיקי הדור" | היכן יש מקור בהלכה לברכה "זייט געזונט"? | "אם אספר לך שגם אתה טיפסת על האורסט, מה תגיד?...?" | 1818

הסיפור היומי

היה זה בהיותו בגיל 75. הדברים נכנסו ללבו והוא
שב לכור מחצבתו, ועוד שנים רבות זכה לחיות
בדרך התשובה והתורה, עד קרוב לגיל 100 שנים!
יום אחד הוא ניגש אלי ושאלה מעניינת בפיו...



מדוע נוהגים לנשק את התפילין כשאומרים "פותח את ידיך"? - ההסבר הנפלא של בעל התשובה

שלימה אל אביך שבשמים?

הדברים נכנסו לליבו והוא שב לכור מחצבתו ואל חיק אביו שבשמים. הוא היה מגיע בתדירות מאז לבית המדרש על מנת להגות בתורה ביחד עם חברותא. עוד שנים רבות הוא זכה לחיות בדרך התשובה והתורה, ומן העולם הסתלק כשהוא כבר היה כמעט בן מאה שנים. נתקיימה בו הבטחת התורה 'למען יאריכון ימיו'.

ביום מן הימים הוא ניגש אלי ושאלה מעניינת בפיו: מדוע נוהגים ישראל קדושים לנשק את התפילין שבראש ושעל היד בעת אמירת הפסוק פותח את ידיך, ומשביע לכל חי רצון. מה עניין תפילין אצל אותה אמונה טהורה שהקב"ה הוא זה הפותח את ידיו על מנת להשביע לכל חי רצון?

לא ידעתי מה להשיבו, אולם הוא מיהר והשיב בעצמו תשובה נפלאה לשאלתו. וכך היו דבריו:

בדרך כלל סבור האדם שהוא בעל הבית על פרנסתו, והוא זה הדואג לכלכל את נפשות ביתו. על כן, דווקא באותה שעה שהיד קשורה ברצועות התפילין, עד שהיא כבולה וקשה להזיזה

סיפר כ"ק אדמו"ר מסאסוב שליט"א: זכיתי להכיר יהודי, שלא זכה לשמור תורה ומצוות, אולם זכה לקיים מצוות כיבוד אם במסירות נפש ובפועל ממש. הוא התגורר כאן בסביבה, לכאן הגיע לאחר שהיה בפולין בימי מלחמת העולם השנייה, שם נרצח אביו על קידוש ה'. דרך חתחתים הוא עבר עד שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה בארץ הקודש, דרך שעברה במצרים ובנדודים מפרכי גוף.

היהודי הזה קיים כל ימיו את מצוות כיבוד אם במסירות מפליאה, ממש כמעשה המסופר על רבי טרפון, הוא היה מתמסר בצורה יוצאת מן הכלל למען אמו. כאשר נפטרה אמו, הוא כבר היה בן שבעים וחמש שנים והוא ישב עליה שבעה וקיבל עליה תנחומים.

היתה לי היכרות מועטה עמו, מאותן פעמים בודדות בהן היה מגיע אל בית-מדרשנו על מנת לומר קדיש ביום הירצחו של אביו, על כן הגעתי לנחמו. באותה שעה אמרתי לו: הלא זכית משך שנים רבות כל-כך לקיים מצוות כיבוד אם באופן מפליא ונשגב כל-כך. איך תוכל להסתלק מן העולם בלא לשוב בתשובה

הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים. אתה הוא הפותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ושפתיים יישק...

(נעם אמרים - סאסוב בא תשע"ט)

בקלילות אנה ואנה - דווקא אז, בידיים כבולות, אנו מנשקים את התפילין ואומרים: "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון", לאמר - ריבונו של עולם, ידינו כבולות, לא אנו מביאים את הפרנסה ולא בכוחנו לכלכל את נפשותינו, אין זה אלא אתה, ריבונו של עולם,

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

הנפטר מחברו שלא מתוך דבר הלכה, לא יזכרנו?



ברכות דף לא

"אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו"

איזה דבר, ע"פ דברי הגמרא אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו, והוסיף לו את דברי ה'חתם סופר' שעצה זו אינה ענין סגולי גרידא, אלא ר"ל 'מתוך דבר הלכה' - שישמיע לו קושיא, ומתוך כך יחשוב חברו עליו לתרץ את קושיטו. ולכן ביקש מאתו שישמיע בפניו איזו קושיא. ענה לו הג"ר יוסף ענגיל על אתר: יש לי קושיא גדולה אליכם, 'קשה עלי פרידתכם'... מרגלא היה בפומיה של הגאון ר' חיים טוביאס זצ"ל הי"ד לומר, כי להביטוי האידישאי "זייט געזונט" הנאמר בשעה שאדם נפרד מחברו, יש מקור בהלכה. שכן חז"ל אמרו אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, וההלכה הראשונה בשו"ע היא 'יתגבר כארי', שזהו משמעותו של הביטוי "זייט געזונט"...

מובא בשם הגאון מווילנא, על מה שהתפלאו רבים במאמר הגמרא הזה - וכי הנפטר מתוך דברים אחרים לא זוכרהו ולא מזכירו? והסביר הגאון, שממה נפשך יש בעיה להזכיר את חברו - אם ידבר בשבחו, הלא מתוך כך בא לידי גנותו; ואם יזכירהו בגנותו, הלא זה בוודאי עונשו כפול, שיש בזה גם איסור לשון הרע וגם איסור 'לא תשנא וגו'. אבל מתוך דבר הלכה, זוכרהו ומזכירו בדברי ההלכה שאמר, ויהיה שכרו כפל ומכופל, וכל האומר דבר בשם אומרו וכו'.

הגאון רבי מאיר אריק היה מיוודד עם הגאון רבי יוסף אנגל בעל ה'אתון דאורייתא', גליוני הש"ס ועוד עשרות ספרים. בהזדמנות מסויימת בא להפרד ממנו ולצאת לדרך, וביקש ממנו שיאמר לו

חדשות דרשו

"כמה אנשים הצליחו לטפס על הר האזורסט? אולי כמה אלפים מתוך כלל האוכלוסייה בכדור הארץ. אבל אם אספר לך שגם אתה טיפסת על האזורסט, מה תגיד?..."



הרב יחיאל אסולין מסביר מדוע הוא בטוח שהפעם יצליח בעז"ה לסיים את הש"ס לראשונה בחייו, ואיך זה קשור למבחני 'דרשו'

את המשפט הזה שמענו מפיו של הרב יחיאל אסולין, שמודה באוזניו שלמרות שניסה שוב ושוב, הוא אף פעם אל הצליח לסיים את הש"ס. "אפילו לחצי הש"ס לא הגעתי", הוא מספר בצער. "אבל הפעם

יעקב א. לוסטיגמן
"זאת הפעם הרביעית שאני מתחיל ללמוד את 'הדף היומי', ואני מקווה לסיים את הש"ס בעז"ה בפעם הראשונה בסיומו של המחזור הנוכחי."

בלי ששמת לב אתה מטפס קילומטרים שלמים, ולא מרגיש קושי מיוחד.

"גם לימוד הש"ס זה כך. אם אתה רוצה ללמוד את כולו בנשימה אחת, לא תצליח. צריך לחלק לפרקים. עוד פרק, עוד פרק, 30 דף ועוד 30. רק ככה אפשר להצליח".

ואיך זה קשור למבחני 'דרשו'?

"מה אתה לא מבין", הוא מתפלל. "ב'דרשו' יש לי אתגר שאותו אני מסוגל להשיג. ללמוד חודש אחד ולחזור על הדפים כמה פעמים כדי שאוכל לדעת במבחן. לזה אני מסוגל.

"בחודש הבא יהיה אתגר חדש. ללמוד 30 דפים אחרים. וכך בכל חודש וחודש אטפס עליה אחת קטנה, עוד גבעה ירושלמית טיפוסית, עוד גרם מדרגות אחד, זה כרוך במאמץ לא פשוט, אבל זאת מטרה ברורה השגה.

"בגלל זה, ורק בגלל זה החלטתי להיבחן ב'דרשו', ובגלל זה אני מרגיש שהפעם בעזרת ה' אזכה לסיים את הש"ס כולו, יחד עם כל בית ישראל".

אני מרגיש שבעז"ה אצליח להחזיק מעמד ולסיים את הש"ס כולו".

למה אתה כל כך בטוח שהפעם זה יהיה שונה?

"כי הפעם אני נבחן ב'דרשו'. ויש לזה כמה וכמה מעלות. קודם כל, יש את כח הרבים, אבל יותר מזה, יש את כח החלוקה לפרקים".

חלוקה לפרקים? למה מתכוון כבודו?

"הרי מה הקושי הגדול לסיים את הש"ס כולו?", משיב הרב אסולין בשאלה, "זה הקושי לעמוד במשימה שנמשכת שבע ושנים שנים. זה נראה כמו לטפס על האוורסט. כמה אנשים הצליחו לטפס על האוורסט? אולי כמה אלפים מתוך כלל האוכלוסייה בכדור הארץ.

"אבל אם אני אגיד לך שגם אתה טיפסת על האוורסט, מה תגיד?... וזה נכון. אני בטוח שאם תצרף את כל העליות שטיפסת בחיים שלך, ותחבר אותן יחד, תגיע לגובה הרבה יותר משמעותי מפסגת האוורסט.

"אבל באוורסט זה הר אחד גדול שאתה מטפס את כולו ברצף, וכשאתה צועד ברחובות ירושלים אתה עולה הר קטן, ועוד הר, וכך

על דא ועל הא

גשם סוחף ירד באותו הערב, שוטף את הבתים ואת הרחובות. תעלות הניקוז שבצדי הרחוב מלאו מים. והנה בעודם צועדים, צדו עיניהם חפץ קטן הנסחף במי הגשם העכורים שבתעלה...



בדרך שאדם רוצה לילך - מוליכין אותו

אל בית המדרש, למסור את שיעורו היומי בפני בני הנוער, היה אותו בחור מלווהו בדרכו.

באחד הימים הודיע הבחור לרבינו כי לא יוכל ללוותו לשיעור הקבוע כדרכו. "אזלו לי הסיגריות ובלי סיגריות אינני מסוגל להחזיק מעמד. עלי למהר לעיר החדשה לרכוש חפיסה חדשה בטרם יסגרו החנויות", התנצל.

רבינו ידע עד כמה חיוני השיעור לחוסן הרוחני של הבחור. הוא הפציר בו לוותר על הסיגריות אך הלה התעקש כי אינו מסוגל לכך. "לפחות תלווה אותי לבית המדרש", הפציר בו רבינו, מקווה שלאחר שימשוך הבחור את לבית המדרש יבחר להישאר.

גשם סוחף ירד באותו הערב, שוטף את הבתים ואת הרחובות. תעלות הניקוז שבצדי הרחוב מלאו מים. והנה בעודם צועדים ברחוב, ובתוך מי הגשם העכורים הזורמים בתעלה מופיעה... חפיסת סיגריות אטומה וסגורה.

חיך רבינו ונענה: "הנה למקום שאדם מבקש לילך לשם מוליכין אותו - חפצת להגיע לבית מדרש ומשמים סייעו בעדך!"

(מתוך הספר 'קדוש וברוך')

בין מפעליו החשובים של רבינו הגאון רבי רפאל ברוך טולדנו זצ"ל אב"ד מקנס, הייתה הקמת חברת 'שובו בנים' שמטרה להחזיר בנים תועים לחיק היהדות. רבינו השתתף בעצמו בפעילות זו. מדי ערב היה מכנס את בני הנוער בבית הכנסת, ומלמד אותם מוסר והלכות.

לפעילות זו ייחס רבינו חשיבות מיוחדת בפרט לאור העובדה שרבים מאותם נערים היו ממשפחות עניי העיר. מאז ומעולם שמורה הייתה בליבו של רבינו פינה חמה לעניים. מימרתם של חז"ל הקדושים (נדרים פא ע"א) "הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה" ניצבה לנגד עיניו.

בני הנוער השיבו לרבינו אהבה כאהבתו. הם הוקסמו מאישיותו הקורנת ונמשכו אחריו כפרפרים אחרי האור. דבריו הכנים, היוצאים מתוך לב טהור רצוף אהבה, חדרו וחלחלו אל ליבם. רבים מהם שינו את אורחותיהם מהקצה אל הקצה.

בין אותם נערים היה אחד שנקשר אל רבינו בעבותות אהבה ונפשו קשורה בנפשו. הוא עיב את חברתם של הריקים והפוחזים והיה לאדם חדש. בכל ערב כאשר היה רבינו עושה את דרכו מביתו

"בשעה 5:00 בדיוק, דופק הלה על דלת ביתי ותלמודו בידו! הנה הוא פה! בלית ברירה התיישבנו בסלון למשך כשעה, ולמדנו יחד את הדף הראשון של מסכת שקלים..."



כוחו של חבר טוב

הנה הוא פה! בלית ברירה התיישבנו בחדר הסלון הסגור למשך כשעה, ולמדנו יחד את הדף הראשון של מס' שקלים. כעבור שעת הלימוד החלטנו להמשיך בחברותא, ומאז ועד היום אנו עדיין לומדים בחברותא. זאת למרות שבמהלך השנים עברתי להתגורר בשכונה אחרת מרוחקת יותר, עדיין צועד חברי מדי יום את הדרך הארוכה לביתי כדי ללמוד בחברותא.

"מסר חשוב עולה ממעשה זה, כפי שכותב ה'יערות דבש' (ח"א דרוש ב) שלפעמים מועילה תוכחת החבר הרבה יותר מתוכחת הרב, כי בתוכחת הרב, 'היצר הרע מפתה לאדם - לאו כל אדם יהיה רב לשמוע בקולו, ואילו הייתי רב הייתי גם כן כמוהו, וכנהנה שיבושים. אבל אם חברי עמיתו יוכיחו: 'אל בני, אל אחי, כלך מדרך זו, מה הנאה יש לך בעשותך מול רצון התורה ולומדיה' וכנהנה, ודברים אלו יפעלו פירות ביותר... ולכך אמרו קנה לך חבר ולא קנה לך רב, כי חבר טוב תועלת יותר מרב..."

"הרי לנו כוחו של חבר וידיד, שלעיתים יכול לפעול גדולות ונצורות אשר כל איש אחר אינו יכול לפעול, ויהיה גדול בתורה ככל שיהיה.

(מעובד מתוך מכתב שפורסם ב"גיליון 'חלקנו בתורתך' - דושינסקיא, בא תש"פ)

"בעבודתי טרוד הנני מרבית שעות היום להביא לחם לפי הטף. אודה ואתוודה, בבחינת 'את חטאי אני מזכיר', כי עד למעשה דלהלן שבקבוצותיו הצטרפתי לקובעי העתים לתורה, ענין חשוב זה כלל לא קנה שביתה בתודעתי, לא החשבתי אותו מספיק ולא ידעתי עד כמה גדולה חובתו.

"אולם מסתבר שלחברי בעבודה היתה כן השגה קלה בחובת וחשיבות ענין זה, ותמיד היה מצר באוזניי על כך שאינו נמנה בין קובעי העתים, והביע את גודל חפצו לזכות ב'חברותא' שיקבע עמו עת לתורה. אמנם כאמור, אני מבחינתי לא הבנתי אז די הצורך את גודל הענין, על כן דחיתיו ב'לך ושוב', ובמענה לדבריו הפטרתי כי אי"ה עוד חזון למועד..."

"עד שהגיע אותו יום בו שאלני 'למעשה', התרצה ללמוד אתי יחד את הדף היומי? אמנם כדרכי דחיתיו ואמרתי לו: לא עת לחשוב על כך עתה, בעודנו עסוקים וטרדת המלאכה אופפתנו. עם סיום העבודה, לאחר מנוחה קלה בבית, נחשוב על כך. בוא אפוא אלי הביתה בשעה 5:00 אחה"צ..."

"בשעה 5:00 בדיוק, הלה דופק על דלת ביתי ותלמודו בידו!"

סגולות וישועות

"כל זה היה לפני כשנה, בר"ח שבט. והנה כעת, כ' בטבת התש"פ, אני חוזר מנהריה ומקבל טלפון: 'הרב זאיד אתה זוכר אותי?!...! התקשרתי לבשר לך על הישועה!'..."



"עצת העצות שאני מוסר בשם כל גדולי וצדיקי הדור" - מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א במעשה מופלא על כוחה של השבת

ואז הוא החל לספר: "אשתי היקרה שבורה רוצה ואינה רוצה לרדת לחדר האוכל לסעודת ליל שבת". מה קרה? "כבר שנים רבות שאין לנו ילדים ואנו עושים את כל ההשתדלות והתפילות לזכות בכך. השבוע עשינו השתדלות רפואית מיוחדת, והיום, כשעה לפני השבת, הודיעו לנו מבית החולים שהשתדלות זו עלתה בתוהו, וכי ע"פ הטבע הרפואה הרימה ידיה, ולא נוכל לזכות בילדים. מאז ששמעה זאת אשתי אין לה חשק לכלום,

את המעשה המדהים הבא סיפר מגיד המישרים הרה"ג רבי חיים זאיד שליט"א:

בדיוק לפני כשנה, בזמן הזה של ר"ח שבט, התארחתי בשבת במלון בים המלח. סיימנו את תפילת ליל השבת, ואז ניגש אליי יהודי אחד, אורח אף הוא בבית המלון, כשהוא דואג ומבולבל: "כבוד הרב זאיד, אנא ממך תעזור לי".

במה אוכל לעזור? שאלתי.

והיא אינה רוצה לרדת אל סעודת השבת".

ביקשתי ממנו שיקרא לה והתפללתי לה' שיכניס לי את המילים הנכונות. היא ניגשה אליי בבכיה, ואמרתי לה: אני רוצה להגיד לך דבר חשוב שהוא ה'טיפ' לכל הישועות וההצלחות. אנחנו נמצאים כעת בים המלח. מה השם הנוסף שיש לים המלח? - ים המוות. מדוע?... מפני שהדמעות של הייאוש, העצב והאכזבה הם מוות. אדם שבוכה ומתבכיין על מצבו שלא טוב לו, מושך על עצמו צער ועצב נוסף. לכן ים המלח, הדומה לדמעות העצב המלוחות, נקרא ים המוות, מפני שכולו מוות ואינו מייצר חיים. אך מי שרוצה לזכות לחיים טובים ולייצר חיים, צריך ים יפה, ים מלא בגלים עם שמחה, שם יש במעמקי הים חיים שלמים. כי היכן שיש שמחה - יש חיים!

ואז אמרתי לה את המשפט הבא: דעי לך, כי לשבת קודש יש קדושה ומעלה גדולה מאד, שמי ששמח בשבת - זוכה לכל טוב וברכה. שמעי לי, קבלי על עצמך לשמוח בשבת הזו, למרות הקושי האדיר שיש לך. ודעי לך, שזכות השמחה ששמחים בשבת ומראים לה' שאנו נהנים בה, למרות כל הצער - היא המביאה ישועות וברכה לכל החיים.

אותה אשה קיבלה את הדברים ועשתה מהפך. היא ירדה לחדר האוכל עם בעלה והחלה לשמח את כולם. היא עברה בין השולחנות, שאלה בשלום האורחות, דיברה איתם במאור פנים ואיחלה לכולן שבת שלום - והכל ממש בצורה מופלאה! 'ששון ושמחה ימצא בה - ונסו יגון ואנחה', אמרתי לה.

כל זה היה לפני כשנה. והנה כעת (כ' בטבת התש"פ), אני חוזר מנהריה ומקבל טלפון מבעלה. "הרב זאיד אתה זוכר אותי?!... אני שאלתי היתה עצובה בשבת בים המלח ונתת לה 'טיפ' לישועה לחיים. התקשרתי לבשר לך, כי בישועת ה' ובחסדו הגדול, נולד לנו בשבת האחרונה, פרשת ויחי, בן זכר".

ישתבח שמו לעד! צעקתי בהתרגשות. היא מסרה את נפשה לשמוח למען השבת, ושמה את כל הצער והיגון בצד - גם הקב"ה שילם לה בבן זכר, כנגד כל דברי הרופאים - ומתי?... ביום השבת!".

וזה עצת העצות שאני מוסר בשם כל גדולי וצדיקי הדור, שאמרו כי בכוחה של שבת קודש להושיע כל יהודי מכל מיצר וצרה. השבת היא מקור הברכה. רוצים זיווגים? ילדים? בריאות? - היא המקור של הברכות! ולכן, שמחת השבת היא אחד הדברים החשובים ביותר, ואף רבנו החיד"א כותב זאת, כי אם האדם מסיר את צערו וטרדתו לפני השבת, ומכניס שמחה עצומה לליבו על עצם יום השבת - הקב"ה מסדר לו את טרדתו ופותר לו את מצוקתו, בעבור שהשתדל לכבוד השבת. כי מי שמשקיע לכבוד השבת - השבת הקדושה מחזירה לו. מי שמאמין בשבת ומראה לה' ביום הזה אהבה - מלמעלה מחזירים לו כפליים.

"שבת היא מלזעוק - ורפואה קרובה לבוא", כי אם האדם שובת בה מכל הזעקות והצרות, אזי זוכה שרפואה וישועה באה! (גיליון 'טוב לחסות בה' בא תש"פ)

השונות היומי

האם ניתן לברך על הנשיא טראמפ "שנתן מכבודו לבשר ודם"?



משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

סמכות להרוג אין תכסיסי החוק מונעים הברכה, כיון שהוא מלך באמת, וסיים שהדברים פשוטים. אכן לשון החת"ס (או"ח סוף סי' קנ"ט): גדר מלך לענין ברכה, הא כל שבידו להמית ולהחיות אפילו בעירו עכ"ל, משמע שגם במלך גמור צריך שיהא לו שלטון להרוג ולהחיות. והאריך בזה ידידי הר"ר אליהו אריאל שליט"א בספרו 'שער העין' במלואים סי' כ"ט.

כתב ה'כף החיים' (סקל"ב) שאחרי הברכה שמברך "יאמר יהי רצון מלפניך ה' או"א שתזכני לראות פני מלך ישראל משיח צדקנו ולברך את שמך מלכנו אשר חלק מכבודו ליראיו ובימינו ובימינו תוושע יהודה וכו' עכ"ל.

שאלה: כאשר רואים את מלכי אומות העולם ונשיאי מדינות בימינו, האם ניתן לברך את הברכה "שנתן מכבודו לבשר ודם"?
תשובה: כתבו הפוסקים בסי' רכ"ד בשם הרדב"ז (ח"א סי' רצ"ו), שהשלטונים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם, ודן והורג במשפט, מברך עליהם. וכן פסק המשנ"ב (שם ס"ק י"ב). לפי"ז נראה, שמלך במדינה שע"פ חוק אין בה גזר דין מות ואינו הורג על דעת עצמו, לא יברכו עליו.

אכן ה'שבט הלוי' (ח"א סי' ל"ה) כתב, שכל דברי הרדב"ז נאמרו בשר שהוא תחת שלטון המלך, ובזה רק אם יש לו סמכות להרוג מברכין עליו, וזאת כמבואר בתשובתו, שדן על ה'באשא' [שר] ששולח המלך למצרים. אבל המלך בעצמו, גם כשאין לו

מדוע בזמננו אסור להשתמש בפסח בחיטה 'לתותה'?



כראוי, קיים חשש שמא בין יהו זמן רב בין הלתינה לטחינה ובינתיים תחמיץ החיטה.

ושעורים, שבולת שועל ושיפון, היו אסורים אף בזמן הגמרא, משום שתהליך החימוץ בדגנים אלו מהיר יותר, ואף השרייה קלה במים עשויה להחמיץ אותם.

[שו"ע תנג, ה, משנ"ב כו-כו, ושעה"צ מח]

חיטה 'לתותה', כלומר, שהושרתה במים לפני טחינתה - בזמן הגמרא היתה מותרת באכילה בפסח, אך הגאונים אסרו זאת, משום שכבר בזמננו לא היו בקיאים בפעולת הלתינה לעשותה באופן שהחיטה לא תגיע לשלב ה'חימוץ', שהוא (לדעה אחת בגמרא) השלב שבו התרככו הגרעינים עד כדי שאם יניחו אותם על פי חבית יין, יתבקעו מאליהם. ועוד, שאף אם הלתינה תבוצע

מדוע לא ניתן להשתמש בקמח מטהנת קמח רגילה לצורך אפיית מצות?



מכיון שבטחנות הקמח החיטה נלתתת לפני טחינתה. ובעיה נוספת בקמח זה - שמכיון שאין ודאות שהחיטה נטחנה מיד עם הוצאתה מהמים, אזי אף אם 'שמרו' את החיטה משעת הקצירה כדין, לשם אפיית מצות, לא ניתן להחשיב את המצות כ'מצה שמורה'.

[ביאורים ומוספים דרשו תנג, 37]

בהמשך לאמור: חיטה שהושרתה במים לשניות ספורות בלבד ונטחנה לאלתר - אסורה באכילה בפסח, כיון שדגן 'לתות' נאסר בצורה גורפת, ללא הבדל בין זמני השהייה במים; ואיסור זה הוא גם כשהלתינה מבוצעת באמצעות מכונה אוטומטית, כך שאין כל חשש לעיכוב כלשהו בהשריית החיטה, או בין הלתינה לטחינה. וכן קמח המיוצר בטחנות קמח, אסור להשתמש בו בפסח,

האם מותר להשתמש לאחר הפסח בגריסים שהיו בפסח ברשות ישראל?



ברם, דגן שהושרה במים זמן רב - כגון שעורים הכתושים במדוכה, וגריסים - אסור לכל הדעות להשהותו, והוא אסור באכילה לאחר הפסח, ויש האוסרים אף בהנאה, אך יש שמצדד להתיר בהנאה, למעט גריסי שיבולת שועל שאנו מניחים כי בודאי החמיצו.

[משנ"ב תנג, כז-כח; ביאורים ומוספים דרשו, 38-39]

בהמשך לאמור: כל מיני הדגן שנלתתו במים - אסורים בפסח הן באכילה והן בהנאה. ולענין השהייתם בבית בימי הפסח, והשימוש בהם לאחר הפסח, דינם כך: חיטה שלא חלפו יותר מ-18 דקות בין לתינתה לטחינתה - מותר להשהותה בבית, אבל שאר מיני הדגן שנלתתו באופן זה - יש אומרים שיתכן כי אסור להשהותם, מחשש שהחמיצו; ויש שמתירים להשהותם כל עוד לא נראים בהן סימני חימוץ.

* נאמר בתורה "ושמרתם את המצות", ודרשו חכמינו ז"ל, שמצוה לשומרן שמירה יתרה לשם מצות אכילת מצה. ולכתחילה, יש לקיים את מצות אכילת מצה במצה השמורה משעת הקצירה; ובדיעבד, ניתן לקיימה במצה השמורה רק משעת הטחינה. ובשעת הדחק, ניתן להשתמש לצורך אפיית מצות המצוה אף בקמח מחיטה שלא נשמרה כלל, ובלבד שתהיינה שמורות משעת הלישה ואילך. ויש אומרים שלדעת הגר"א חובה לאכול בכל ימי הפסח רק 'מצה שמורה', ואכן כך מנהג ישראל מקדמת דנא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באילו קנינים ניתן להקנות מיטלטלין לגוי?



מועיל. וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לקנין אגב וקנין חליפין, אם הם מועילים במכירה לגוי. ולהלכה, מדברי המשנה ברורה נראה שקנין חליפין מועיל בגוי; וקנין אגב - לכתחילה אין לסמוך עליו, אך כשאין קנין אחר שניתן לבצע; או בדיעבד, בנוגע לדינים דרבנן, כגון חמץ שעבר עליו הפסח, ניתן להקל.

[משנ"ב תמא, ב, ושעה"צ ד; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

מן התורה ניתן לקנות מיטלטלין ב'קנין כסף', אולם, חכמים תיקנו שהקנין לא יועיל. ויש מעשי קנין נוספים שבהם ניתן לקנות מיטלטלין, ובהם: 'קנין אגב', ו'קנין חליפין', שאחת מצורותיו מכונה 'קנין סודר'; ו'קנין משיכה'. במה דברים אמורים? בישראל המוכר לישראל, אבל בישראל המוכר לגוי - נחלקו הפוסקים: יש אומרים שקנין כסף מועיל, וקנין משיכה אינו מועיל; יש אומרים שגם קנין משיכה מועיל; אך לדעת רוב הפוסקים, קנין כסף אינו מועיל, וקנין משיכה

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

ח' בשבט | רבי שלמה זלמן ב"ר ישראל אולמן זצ"ל, רב שכ' משכנות יעקב



יארצייט:

תק"ץ: רבי יצחק ב"ר בנימין טייב זצ"ל, בעל ערך השלחן, וזרע יצחק.
 תרי"ז: רבי יצחק ב"ר פריגה גואיטה זצ"ל, בעל שדה יצחק.
 תרל"ג: רבי שמואל זצ"ל, שינאוור מנאשעלסק ובעל רמתים צופים.
 תרע"ב: רבי אליקים געציל ב"ר יעקב דוד לוויטאן זצ"ל, בעל מחזה עינים.
 תש"ב: רבי אריה ב"ר זאב פומרנצ'יק זצ"ל, בעל עמק ברכה ותורת זרעים.
 תש"כ: רבי יוסף ב"ר כמוס ג'עאן זצ"ל, ראב"ד בנגאזי-לוב.
 תשל"ח: רבי יוסף מאיר ב"ר צבי כהנא זצ"ל, האדמו"ר מספינקא י-ם.
 תשע"א: רבי ישעיה ב"ר שמואל דייטש זצ"ל, בעל מלכה של תורה.
 תשע"ח: רבי שלמה זלמן ב"ר ישראל אולמן זצ"ל, רב שכ' משכנות יעקב.



ראש ישיבת מיר (ברכפלד), הגאון רבי אריה פינקל, אמר: עיקר גדלות האדם שהוא דן את בורא העולם "לכף זכות", וזה על ידי שמאמין שכל דבר שהקב"ה עושה, זה "לטובה ולברכה", ואת הקב"ה, כביכול, צריך תמיד לדון לכף זכות כי הוא רוצה רק טוב! (אריה ישאג - אמונה עמ' יד)

נשתדל לזכור תמיד, ובפרט בעת קושי שכל מה שהשי"ת עושה עמנו, זהו אך ורק מה שטוב בעבורנו

להתקשר לתורה מסביב לשעון



מאת הרבנים הגאונים שליט"א



הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2



הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1



הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4



הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

חדש



הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6



הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

חדש



הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
עדכונים על סיום השי"ס • עברית/אידיש

שלוחה 6



הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בבלי • צרפתית

שלוחה 2/5

חדש



שידורים חוזרים
ממעמדי סיום השי"ס
ומאירועי דרשו

שלוחה 5

חדש



הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
הפוחת בכל יום - באידיש

שלוחה 3/2

חדש



הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3/1



הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

דומה הדבר למי שהלך בדרך ויעצו לו שישמור עצמו מללכת בנתיב פלוני שיש בו בורות עמוקים, ואמר האיש: "יש לי עצה לזה, הביאו לי סודר"...



הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

זה אינו אמור בדבר המפורש בתורה; ועוד, שהנה רואים אנו כי התורה צוותה "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים" וגו' והביא הרמב"ן בשם הספרי שהטעם לכך הוא, כדי שעל ידי זה נתבונן בגודל העוון המר. ומדוע לא נאמר בזה "מוטב יהיו שוגגין?" אלא, בוודאי ירדה התורה לסוף דעת האדם, שבכוחו להיות נזהר מעוון זה - שאם לא כן, הרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו. וכאשר יתבונן האדם תמיד בזה, יהיה לו בוודאי לתועלת גדולה להינצל מהעוון.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים בענין זה מדברי ה'חפץ חיים' בספרו 'אהבת חסד', שם כתב משל מול טענה זאת בשם אחד מהגדולים, שדומה הדבר למי שהלך בדרך ויעצו לו שישמור עצמו מלילך בנתיב פלוני שיש בו בורות עמוקים, ואמר האיש: "יש לי עצה לזה, הביאו לי סודר". וישאלוהו: "מה תעשה בסודר? וכי תכסה בו את הבורות?". וענה להם: "אכסה בו את עיני, והרווח שלי יהיה שכשאפול בבורות לא אהיה ללעג, כי הלא עיני לא ראו את הבורות ולכן נפלת". ויענו לו: "סכל שכמותך, זה עצמו יהיה לך ללעג היותר גדול. שכן מדוע לך לכסות העיניים ולא לראות? הבט בעיניך והזהר שלא ליפול בבורות!". כן הדבר בענייננו, שהיצר אומר לאדם שיעלים עינו מהכתוב בתורה ובכך יוכל לומר 'לא ידעתי גדול האיסור או החיוב בדברים אלו, אבל אדם זה הרי הוא שוטה וסכל, שהרי יש לך עיניים לראות, ומדוע לא תראה גודל האיסור והחיוב ותיזהר מלהיכשל!

מדוע הזהירה התורה במפורש דווקא על איסור לשון הרע, ולא על שאר מידות רעות כגון כעס, אכזריות וליצנות וכדו', שאף שהזהירה עליהם ברמז אין בהם לאו מפורש ואינם נכללים במנין תרי"ג מצוות? ה'חפץ חיים' מסביר כי זאת "מפני גודל הרעות שנמצאו במדה המגונה הזאת", וכפי שמנה קודם לכן את כל הרעות - הגלויות, הצרות והגזירות שנגרמו לאורך כל ימי עם ישראל מאיסור לשון הרע.

ומוסיף ה'חפץ חיים' טעם אחר לכך: מפני שכאשר נדייק נמצא, שאיסור לשון הרע ורכילות כולל כמעט את כל הלאווין והעשין של בין אדם לחברו, והרבה לאווין של בין אדם למקום. ואכן בפתחה הנוספת שנלמד אי"ה בימים הקרובים, מאריך ה'חפץ חיים' לבאר בפרוטרוט כמה לאווין, כמה עשין וכמה ארורין עובר האדם ח"ו על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות.

ה'חפץ חיים' גם מסביר מדוע הוא טורח לבאר את כל זאת, ואחד הטעמים הוא, כי "אולי על ידי זה ינגף היצר, בראותו גודל המהומה והמכשלה שיעשה על ידי דיבורו"..." ובמילים אחרות: כאשר ייווכח האדם כמה 'בלגן' הוא מחולל על ידי דיבורו, כמה הרס וחושך, כמה לאווין, עשין וארורין שיכולים להיות במשפט מיותר אחד - אולי על ידי כך יינגף יצרו.

את הטעם הזה כבר הזכיר ה'חפץ חיים' קודם לכן, ובהגה"ה שם הוא מוסיף כי יהיו אנשים שאדרבה, לא ירצו ללמוד בספר כדי שיוכלו לתלות את עצמם במאמר חז"ל "מוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידיים". אולם הוא דוחה את טענתם באומרו כי כלל